

'Psikanaliz, özünde bireysel bir uğraş'

"Çocuk ve Ergenle Çalışmak", çocuk ve ergen psikanalizi alanında yayın ve etkinliklerden oluşacak bir çalışmanın ilk ürünü. Dizinin bu ilk kitabında çocuk ve ergenlerle psikanalitik çalışmanın çerçevesi kuramsal ve klinik yönleriyle ele alınıyor. 'Psikanaliz Defterleri' üst başlığında okurla buluşacak kitap, kolektif bir çabanın ürünü. Çalışmayla ilgili yayın kurulu adına İstanbul Psikanaliz Derneği kurucu üyesi Talat Parman'la konuştuk.

MELİSA BULUT

Bu yayın ve etkinlik projesi ise psikanalizin çocuk ve ergenlerle olan çalışmalarını tanıtmayı ve yaygınlaştırmayı hedefliyor. Yayının ikincisi "Çocuk, Ergen ve Allesi" başlığı altında olacak.

■ **Psikanalitik yaklaşıma göre; bir erişkinin psikanalizde, yalnızca günceli değil, geçmişide yani çocukluk ve ergenlik dönemleri de "zorunlu olarak" ele alınır. Konuya bu çerçeveden bakıldığında bir erişkinle gerçekleştirilen psikanalitik çalışma da bir anlamda bir çocuk ve ergen psikanalizi olmaktır. Siz de bunu diyorsunuz. Peki, bu denli önemli bir alan neden bugüne kadar eksik bırakıldı sizce? Önemsennemeyle açıklayabilir miyiz durumu yalnızca?**

■ Bunun birçok nedeni var şüphesiz. Öncelikle tarihsel süreç içinde psikanalitik uygulamanın önce erişkinlerle başladığını söylemek gerek. O nedenle psikanalizin yeni olduğu hemen her ülkede, Türkiye'de olduğu gibi ilk olarak erişkin yaş grubu uygulama alanına giriyor ve sonra çocuk ve ergenlerle çalışmalar başlıyor. Burada ayrıca temel bir farklılığı da vurgulamak gerek. Psikanaliz özünde bireysel bir uğraştır, psikanalist-analizan ikilisinin arasında kimse girmez. Erişkinlerle yapılan uygulamada kural budur. Oysa çocuk ve ergen söz konusu olduğunda onun anne babası, öğretmenleri, okulu ve kimi zaman başka erişkinler psikanalitik uğraşın gerçekleştiği çerçevenin vazgeçilmez unsurları olur. Buna çocuk ve ergenin reşit olmaması da eklendiğinde durum karmaşılaşır. O nedenle önemsennememenin tersine çocuğu ve ergeni önemsennemelerin çokluğundan söz edebiliriz. Bu çokluk elbette doğal ve gerekli ancak çözülmesi gereken uygulamayı zorluklarına da yol açtığı bir gerçek.

"PSIKANALİST, TEDAVİDEN VE EĞİTİMDEN KAÇINMALI"

■ **Sözü açılmışken çocuk ve ergenle çalışmanın uygulamasından da söz edebilir misiniz? Hangi farklı yollar izleniyor ve bu farklı yollar neden izlenmek zorunda?**

■ Psikanalitik yöntem farklı uygulamalara izin veren bir esnekliğe sahip-

Talat Parman

ediyoruz değil mi? Çocuk ve Ergenle Çalışmak'ta da biraz bunun cevabını veriliyor aslında, yanılıyor muyum?

■ Çok haklısınız. Psikanalizin bir yöntemi (metod) vardır bir de uygulayımı (teknik). Yöntem değişmez ama uygulamayı kimi zaman yaşa ve kimi zaman olgunun patolojisine göre değişim gösterir. Psikanaliz Defterleri'nin ilk kitabından verebileceğim yalnızca iki örnek; bebek-anneyle yapılan psikanaliz uygulaması ve psikotik bir ergenle bir gündüz hastanesinde yapılan psikanalitik ekip çalışması psikanalitik yöntemin farklı uygulamalarını gösterir. Çocuk ve ergenler söz konusu olduğunda oyun, psikodrama ve grup çalışmaları gibi uygulamayı çeşitliliğine başvurulabilir.

■ **Bu söyleyişi okuyacaklar, çocuk ve ergen psikanalizin ne olduğunu anlamaya çalışmaktan çok kendi çocuklarında neden böyle bir süreç girmek gerektiğini düşünecek. Bunun da yanıtını verelim mi? Hangi noktada bu süreç gerekli çocuk ve ergenler için?**

■ Bu sorunuza da birkaç düzeyde yanıt verilebilir. S. Freud psikanalizi tanımlarken onun insan ruhsallığını anlamak üzerine bir bilimsel bilgi birikimi olduğunu da söylemiştir. Psikanaliz yalnızca sorunları, bozuklukları, hastalıkları incelemeye, normal insan ruhsallığını ve gelişimini de inceler. O nedenle anne babalar, ortada bir sorun olmasa da çocuklarının ruhsal gelişim evreleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Bu çocuklarını anlamalarını kolaylaştırır. Anlamak da ötekine yakın olmanın en önemli adımdır. O nedenle "Psikanaliz Defterleri"ni yalnızca klinisyenlerin değil tüm anne babaların okumasını öneriyoruz.

Elbette sorunlar ortaya çıktığında psikanalitik bir süreç girmek gerekebilir. Bu ne zaman, hangi durumda gereklidir? Bu sorunun yanıtını vermek zor. Bedensel sağlık sorunları, okul-eğitim güçlükleri, toplumsal uyum zorlukları vs. zaten anne babanın kimi zaman kendi farkında olduğu, kimi zaman çevrenin onları uyardığı sorunlar bir uzmana yönelmelerini gerektirir. Psikanalitik süreç bu çözümlerden biri olabilir. ■

Çocuk ve Ergenle Çalışmak / Tijen Demirörs, Sezal Halfoğlu, Talat Parman, Şeyda Postacı, Alper Şahin, Nesilhan Zabcı / Yapı Kredi Yayınları / 188 s.

tir. Ancak burada çocuk ve ergen söz konusu olduğunda yöntemi tehlikeye sokan bir unsurdan söz etmek isterim. Çocuk ve ergenler eğitim sürecinde olan bireylerdir. Çocuk ve ergenin çevresi ve belki kendisi de klinisyenden böyleli bir eğitimsel yaklaşım bekleyebilir. Çocuk-ergen ve erişkin arasında böyle bir ilişki toplumsal olarak vardır çünkü. Bu beklenti hepsi erişkin olan kimi klinisyenlerin psikanalitik yöntemden sapmasına yol açar. Psikanaliz tarihinde Anna Freud ve Melanie Klein arasında ortaya çıkan anlaşmazlığın temel nedeni budur. Ancak psikanalist, yukarıda açıkladığım gibi bir tedavi edici değilse bir eğitmen de olmamalıdır. S. Freud psikanaliste iki gururdan vazgeçmesini önerir: Tedavi etme gururundan ve eğitime gururundan. Ona kalan ise çözümleme gururudur. Psikanalist bununla yetinmeyi bilmelidir çünkü bu az şey değildir!

■ **Peki ya zorlukları...**

■ Çocuk ve ergenin çevresindeki erişkinler, sorunun en kısa sürede ortadan kalkması yani tedavi beklentisi içinde olur genelde. Zaten çoğu kez çocuk ve ergen yerine analiste başvuranlar da onlardır. Ancak onların acil olarak sorunun çözümünü hedeflemesi analitik yaklaşımla çelişir. İşte bu nedenle zaman alan bir çözümlemeyi öneren psikanaliz uygulaması dirençlerle karşılaşmıştır.

"SADECE KLİNİSYENLER İÇİN DEĞİL..."

■ **Psikanaliz dendiğinde "divan" a uzanmış birinin karikatürize edilmiş hâli gelir genelde insanların aklına. Oysa ne kadar geniş bir alandan söz**

“Çocuk ve Ergenle Çalışmak”, kapsamlı bir dizi çalışmanın öncülü sayabileceğimiz bir kitap. Kitabın önsözünde de dile getiriliyor ancak bir de burada dinleyelim mi sizden kitabı ve bu kapsamlı çalışmayı yapmaktaki amacınızı?

■ Öncelikle bu söyleyişi Psikanaliz Defterleri yayın kurulu adına yaptığımı söylemek isterim. "Çocuk ve Ergenle Çalışmak", "Psikanaliz Defterleri Çocuk ve Ergen Çalışmaları" dizisinin ilk kitabı. Yılda iki kez çocuk ve ergenlerle yapılan psikanalitik çalışmalara yer verilecek "Psikanaliz Defterleri Çocuk ve Ergen Çalışmaları"ni, Cogito dizisinden çıkacak telif ve çeviri psikanaliz kitapları izleyecek. Bu yayınları İstanbul Galatasaray'daki Yapı Kredi Kültür Merkezi'nde yapılacak söyleşiler destekleyecek. Bu söyleşilerin ilk dördü Eylül-Aralık 2018 döneminde gerçekleştirildi. Şubat 2019'dan başlayarak dört yeni söyleşi daha gerçekleşecek.